

Letnik IV.

Ilustrirani Glasnik

Št. 19.

Letno stane 12 K (ena številka 30 vin.), za Nemčijo 14 K, za druge države in Ameriko 16 K. — Slike in dopisi se pošiljajo uredništvu „Ilustr. Glasnika“ v Ljubljani (Katol. Tiskarna), naročnina, reklamacije in inserati na upravištvu.

Izhaja ob četrtnih

10. januarja 1918

Naše čete na južnem bojišču.

Pokrajine iz Orienta ☉ Prizori izga proklamacije samostojnosti Poljske ☉ Iskanje italijanskih morskih min ☉ Grški kralj z družino v Švici ☉ Jezdarska šola v Afriki.

Ljudje od Soče.

Spisal Stanko Bor.

XI.

Slovo.

V hudem topniškem ognju me je nekdo klical k telefonu. Že po prvi besedi sem spoznal glas našega bataljonskega poveljnika. Ko sem povedal, da sem jaz pri telefonu, se je vsulo name bolj kot laške granate na moj odsek. Topniški opazovalec mu poroča, da se izza mojega odseka sprehajajo ljudje po polju. Kak poveljnik sem, da kaj takega dovolim, da tako neusmiljeno in nesmiselno izpostavljam svoje ljudi smrti. Če sem že po svojem srcu tak krutež, mi kliče v spomin paragraf vojaškega zakonika, ki govori o varovanju moštva. Sicer se bova zvečer, ko nas nadomesti drug bataljon, osebno pomenila v vsej stvari.

Pokorno sem odgovoril nazaj, da ničesar ne vem o kakem sprehajanju izza svojega odseka.

»Tem hujše,« je grmelo po telefonu, »tem slabše, tem bolj obsojanja vredno! Lep poveljnik, ki ne drži discipline nad svojimi ljudmi, lep poveljnik, ki ne ve, kod se sprehajajo njegovi ljudje. Ha, seveda, kako naj ve, če pa tiči kje v kaki luknji, najvarnejši v odseku, trepeče za svoje življenje, potek bitke in življenje svojih ljudi pa prepušča usodi.«

Odgovoril sem, da ne tičim na najvarnejšem prostorčku, ampak ves čas pri telefonu, sredi odseka, na mestu, kamor spadam. Gospod major bi to tudi že lahko vedel, saj me skoro vsakih deset minut pokliče, vpraša za potek bitke, in sem vedno takoj pri roki.

»Dà, dà, pri roki, da mi vzdihujete, kako vas obdelava sovražno topništvo. Ni čuda, sami ste si krivi, zakaj pustite, da se ljudje sprehajajo po odseku. Red hočem imeti, in sicer takoj. O ostalem govoriva zvečer. Za sedaj vam rečem le toliko: Žal mi je, da moram revidirati svoje dobro mnenje o vas. Konec.«

Planil sem po strelskem jarku, šel od moža do moža, od straže do straže, vsakega natančno pogledal, vprašal, če morda ni zapustil svojega mesta in šel na polje.

Vsak je bil na svojem mestu, ni eden ni manjkal, odgovor vseh je bil miren in resen: »Vsak je vesel, da mu ni treba hoditi iz strelskega jarka, ki vsaj kolkortoliko čuva človeka. Kaj bi delal na polju?«

V svesti si svoje in svojih ljudi nedolžnosti sem odločno prijel za telefon in vpil vanj:

»Halo, bataljonsko poveljništvo! — Tu odsek praporščak M.; praporščak sam pri telefonu. Prosim, ali je gospod major pri telefonu?«

»Dà!«

»Gospod major, pokorno naznanjam: Prebrodil sem ves strelski jarek od moža

do moža; ni eden ne manjka; ni eden ni tekom dneva zapustil svojega skrivališča. Gospod major me dolži dejanj, ki jih nisem kriv in ne morem biti zanje odgovoren.«

»Ali kako pride po tem topniški opazovalec do tega, da kaj takega naznanja?«

»Tega ne vem.«

»Potrpi trenutek, da ga vprašam.« Major me je zopet tikal, torej je bila vsa stvar poravnana.

Obdržal sem telefonsko poslušalo na

Betanija pri Jeruzalemu.

ušesu in slišal, kako je zaklical topniškemu opazovalcu, da mi dela krivico, ker po mojem odseku, ali izza mojega odseka se nihče ne sprehaja; vsi moji ljudje so na svojem mestu, v strelskem jarku. Naj rajši

Sveti trije Kralji iz Jutrovih dežel.

njegova baterija intenzivneje obstreljuje sovražno, ki obstreljuje moj odsek, kot da poroča vesti, ki naj bi opravičile tak silen nastop sovražnega topništva ravno na moj odsek.

Užaljeno je odgovarjal topniški opazovalec, da več verjame svojim lastnim očem kot poročanju kakega praporščaka. Skozi daljnogled opazuje že več kot eno uro, kako leta izza mojega odseka mož — brez suknje, golorok, da bi menda premotil sovražnika. Plazi se od jame do jame, od grmičevja do grmičevja, od drevesa do drevesa; zdaj se prikaže tu, zdaj tam; izgine; blizu udari granata, človek bi mislil, da ga je ubila — na, pa ti prileze iz kake jame, ko se razkadi dim. Vzbuja vtis, da se jih več sprehaja po razrvanem polju in vrtu, ker nastopa zdaj tu, zdaj tam. Prav gotovo je sovražno topništvo tega mnenja, drugače bi ne bruhalo s tako silo ravno na ta odsek. Naj dotični praporščak naredi red, pa ga ne bo sovražno topništvo tako obdelavalo, pa ne bo nas krivil, da premalo obdelujemo baterije, ki bruhajo nanj.

»Vi!« je zagrmelo po telefonu proti meni.

(Slabo znamenje: vika me.)

»Čujem, gospod major! Vseeno se ne čutim krivega. Moji ljudje so vsi na svojem mestu, nobeden mojih se ne sprehaja. Za ljudi drugih stotnij, za ves bataljon pa vendar ne morem biti jaz odgovoren.«

»Vam že pokažem biti predrzen in govoriti z užaljenim glasom. Za vse, kar se godi v vašem odseku in za vašim odsekom, ste mi vi odgovorni, osebno odgovorni! Ste me razumeli?«

»Zunaj dežuje granat in šrapnelov, vseeno grem sam takoj ven, da vršim svojo osebno odgovornost.«

Vrgel sem telefon telefonistu in hitel proti izhodu iz strelskega jarka. Telefonist je vpil za menoj, da me gospod major kliče nazaj k telefonu in hoče na vsak način z menoj govoriti. Rekel sem, naj mu sporoči, da sem že odšel iz strelskega jarka na prosto polje.

Povzpел sem se iz jarka, se naslonil na rob in pogledal po polju. Črn dim je ležal na njem, jama pri jami, semintja se je dvigalo ožgano koruzno steblo, duh po smodniku in oglju me je zaščegetal v nosu. Videl nisem nikogar, izumrlo kot puščava je plakalo uničeno in razrvano polje, pogled nanj je bil žalosten kot pogled na pokopališče ob uri duhov, ko vsi mrtveci zapustijo svoje grobove.

niški opazovalec ne laže — tedaj sem ga zagledal možakarja? Iz velike, po granati izkopane jame je planil, ker je blizu udarila granata, potekel proti meni, počenil za kup kamenja in zemlje in obležal kot zadet.

Tako silno in tako blizu je udarila granata, da sem v hipu ležal na dnu jarka in sam nisem vedel, ali sem sam padel, ali me je vrgel zračni pritisk. Ko

Vas felahov (kmetov) v Jutranji deželi.

In ne dovolj razdejanja in opustošenja. Še vedno padajo granate na polje in vrt v ozadju, še vedno se dvigajo novi črni stebri dima s polja in vrta, še vedno se dviga zemlja in kamenje v zrak in se preseljuje z ene strani, z enega mesta na drugo stran, na vse strani.

Sikalo mi je okoli glave. »Ne pustim lahkomišelnosti in radi majorjeve sitnosti tu svojega življenja,« sem si mislil in se že pripravljaj, da skočim nazaj v jarek.

Tedaj — da, major ima prav, top-

je popadala zemlja in kamenje, ki ga je dvignila granata, nazaj na zemljo, in sem zopet pogledal na polje, ga je zavijal gost dim. Dolgo časa sem moral napenjati oči, da sem razbral, kje je. Še vedno je ležal kot mrtev.

»Mrtev je,« sem mislil, »to naznanim majorju, da bo mir.«

Ali ni bil mrtev. Razločno sem videl, da se je zgnil.

Poklical sem dva sanitetna vojaka in jima ukazal, da ga spravita v jarek.

Po vseh štirih sta se splazila ven in se plazila od jame do jame.

Ali glej! Naenkrat se je ranjenec dvignil, ozrl se naokoli in potekel par korakov proti meni.

Spoznal sem ga. Posestnik tega polja je bil.

Kolikokrat sva že moževala, on na njivi, jaz v strelskem jarku. Ali kak je bil! Obraz počrnel, iznad desnega očesa mu je curljala kri, lasje razmršeni, brki povešeni, brez suknje, srajčna rokava zasukana nad

Kaira, ki so jo napadli angleški letalci; v ozadju se vidijo piramide.

komolcema in srajca na desni rami je vsa krvava.

»Držita ga!« sem zavpil.

Eden sanitetnih vojakov je iztegnil roke iz jame, mimo katere je hitel starec, in ga pritegnil k sebi.

»Za božjo voljo, oče, kaj pa mislite, kaj pa delate?« sem ga vprašal, ko je bil v jarku.

Tuje, kakor da me ni še nikdar videl, me je pogledal, povesil nato svoj pogled in rekel polglasno kakor da govori sam s seboj: »Slovo sem jemal, slovo od svojega polja, slovo od svojega vrta, slovo od svojega vsega, slovo od svojega življenja...«

»Pri belem dnevu, v takem ognju greste slovo jemati od svojega polja? Sovražno topništvo greste hujskati na nas...«

»Kar obesite me, ustrelite me, bom vsaj doma pokopan. Bolje je biti mrtev na lastni zemlji kakor živ na tuji. Kaj nas pa podite v tujino?«

Sanitejca sta ga obvezovala, jaz sem majorju natančno poročal, kdo je, zakaj je taval po polju, da je ranjen.

»Pa ne hudo?«

»Ne vem. Obraz je ves črn od dima in prašen od prahu, bojim se, da si ne bi rane zastrupil.«

»Z Bogom, oče!«

»Samo v tujino ne...«

Voljno je sledil sanitejcu. Nikdar več ga nisem videl.

Carmen Sylva.

(„Kraljičine pravljice“. Spisala Carmen Sylva.)

Marsikdo me je že vprašal, zakaj stavim to ime pred svoje spise. Naj vam povem.

Ko sem bila otrok, še nihče ni poznal elektrike in brzjava. Seli na konjih so prenašali vesti od kraja v kraj. Kraljeva pisma so se morala dostaviti ob vsakem vremenu in ob vsaki uri. V tihi noči je zatrobil poštni rog in prebudil speče prebivalce. Sel v uniformi, z visokim rumenim klobukom je obstal pred hišo. Kolikokrat v zmešnjavi ni bilo mogoče najti žveplenk, kajti tudi teh nismo imeli tako, kot sedaj v vsaki koči. Spominjam se še dobro, da sem videla pri babici majhen strojček, napolnjen z neko tekočino. Ob pritisku na neko pero se je pokazal plamenček, s katerim se je zanetil ogenj. V otroški sobi smo imeli samo lojeve sveče — boljše so bile le za salon. S kakim veseljem smo

»Tudi po suhem nas bo kmalu vozila taka ladja!« Smejali so se in niso verjeli svojim besedam. Pa kmalu so se uresničile. Tudi veliki ljudje ne vedo vselej vsega. Resnično ne vedo, in celo živali so jih morale marsikaj naučiti. Ali morda ne verjameste? Le pogledajte samo psa ali mačko, kako skrbno si izbirata sočna zelišča, kadar potrebujejo leka bolnemu želodcu. Od živali se je človek naučil iskati zdravil med rastlinami.

Vzrastla sem v najlepšem bukovem gozdu, ki je bil višji kot naš grad in temu tako blizu, da so njega visoke sence segale tik do našega praša. Ob oknu svoje sobe sem tako spretno oponašala kukavice in grlice, da sem jih privabila v neposredno bližino, kjer so potem jezno vpile nad neznanim jim ptičem. V dolgih jesenskih večerih smo se podali k velikemu, krasnemu parku v sredini gozda, kjer smo poslušali jelene. Eden je sprožil z dolgotrajnim zategnjenim tuljenjem, drugi so mu odgovarjali. Veličastno je bilo slišati, kako so vabile živali druga drugo na boj. Govoriti nismo smeli, komaj dihati, kajti neverjetno je, kako tanek sluh imajo te živali. Edino lučico, ki smo jo nosili seboj, smo morali zastreti, da jih nismo preplašili. Kadar je prišla žival le preblizu, sem se oklenila očetove roke, kajti tesno mi je postalo. — Tudi sove in čuki so vpile okrog gradu. Kolikokrat je prihitela mati v otroško sobo, meneč, da jokajo otroci. Pozno ponoči, v luninem svitu so prišli prav pred praž zajčki, posedli so se pokonci kot možički in se igrali. Kako zapupne so bile veverice. Nekoč je ta radovedna živalca z orehom v gobčku prišla tik pred očetov škorenj, radovedno se pogledavala v svetlem usnju in šele potem zbežala, ko je oče premaknil nogo. Ptičkov sem imela na stotine na svojem oknu. Krmila sem jih vso zimo. V gajbice jih nisem zapirala nikdar. Čemu! Sami so prišli k meni, celo klicali so me, kadar sem jim pozabila natresti zrna na okno. Poznala sem vsakega posameznega. Dobro sem ločila požrešneže in odrivalce od drugih. Kar sem imela, sem z njimi delila, celo maslen kruh, mandeljne in podobne slaščice. Še danes stoji ono okno, na katerem sem jih krmila. — In koliko lepega mi je pripovedoval moj gozd, kadar sem pohajala po njegovih samotnih potih. Nad vse sem ljubila vihar. Kadar je upogibal mogočne hraste in stoletne bukve, da so vzdihovali bolečin, sem pokrila svoje rjave lase s čepico, poklicala svoja dva Bernardinca, in dirjala sem čez gozd, kar vprek, in poslušala njega pesem. Kadar sem se vrnila, sem jo zapisala, a pokazala nikomur. To je bila najina tajnost, moja in gozdova. Vedela sem predobro, da bi naju nihče ne umel. In kadar se te spomnim sedaj, temno lesovje, mi pesem sama hiti pod pero — daljni pozdrav iz daljnih dni. Očitati so mi, da sem predivja, moj gozd pa se ni hudoval, kadar sem objemala njegova drevesa in poljubljala njih lubje.

Godrnjal ni, kadar sem pela svoje pesmi v vedno drugih melodijah. Cvetja nisem odtrgavala nikdar. Bala sem se, raniti ga. Še danes vem, kje so cvetele najvišje in najlepše cvetice in kaj so govorile moji duši. Celotno mrtvo listje mi je šepetalo ob vsaki stopinji. Lepše je šumelo kot kraljevo oblačilo, kajti bilo je samo najlepše oblačilo gozdnega veličastva. Ali ste že zapazili, kadar ste stopali po mehkih gozdnih tleh, kako votlo in zamolklo je odmeval vaš korak? Nešteto krat sem se vlegla na tla, položila glavo na mahovino in mislila, mislila, kaj je pač tam spodaj. Opazovala sem mravlje pri

Ob proklamaciji samostojnosti Poljske. Poljski ulanci kot spremljevalne čete članov novosestavljenega regentskega sveta za kraljevino Poljsko v slavnostnem sprevodu.

»Tako ga pošlji k meni, da ga zdravnik obveže.«

»Še eno prošnjo, gospod major: Ne recite mu žal besede, poznam ga, sila rahločuten je in pa... in pa... z doma mora...«

»Ali te topništvo sedaj manj obdeluje?«

»Za enkrat ne morem reči.«

»Le glej, da mi prineseš zdravo kožo zvečer. Pivo pride. Vso jezo in neprijetnosti poplaknemo z njim. — Moža takoj pošlji! Konec!«

»K gospodu majorju morate, zdravnik vam mora obvezati rano, da se ne zastrupi,« sem se obrnil k starcu.

»Saj pravim, naj me obesi, naj me da ustreliti — rajši kot v tujino...«

jo otroci snažili in pristrigavali in tekmovali med seboj, kdo bo napravil delo tako spretno, da mu ne bo ugasnila sveča pod škarjami.

V koči sem prepotovala vso Nemčijo. Železnih tirov je bilo tedaj le malo. V vozu mojih roditeljev so mi pritrdili otroški stolec tako visoko ob oknu, da sem zrla lahko ven v naravo. Kolikokrat sem se sklonila daleč ven in zaklicala postiljonu: »Stric! zatrobi!« In res mi je zatrobil svoje najlepše pesmi. Kadar so se utrudili konji, smo zamenjali voznika in konje in novi »stric« je znal zopet nove pesmi. To je bilo veselje. — Ko je bila moja mamica še majhna deklica, so izpustili po reki Renu prvi parobrod. Kdor ga ni videl, tega ni hotel verjeti. Ljudje so se smejali in rekli:

njih delu in dozdevalo se mi je, da me pozna sleherna živalca. Nikdar me ni pičila nobena čebelica. Kadar smo obedovali pod milim nebom, so se vsule po sladkarijah na mizi, se lotile tudi tega ali onega, a mene se ni dotaknila nobena.

Ljubila sem celo belouške. Kadar sem jim govorila tiho in šepetaje, so privzdigovale glavice in me pogledovale z zlatimi pametnimi očmi.

Ob poletnih nočeh sem si stavila zlate kresnice v lase in si spletala tako diadem, lepši in ljubši mi, kot mi je kraljevi. Seveda le za hipe. Ali nisi še opazil, da otemne te živalce, ako jih pridržiš predolgo. V bojazni, da bi jih človek ne odnesel predaleč, pogasnejo lučice, katere jim je prižgala ljubezen. Da ljubezen, da bi jih v temi tem laže našla zvesta družica. In kruta človeška roka poseže tudi tu tolikokrat neusmiljeno vmes. Ali ste že kdaj pomislili sledeče: Stoletja in stoletja so rabili ljudje, preden so iznašli luč in jo imenovali elektriko. Živalcam jo pri-

njih površina je pokrita čezinčez s srebrnim mahom, in kadar slikaš tak list in ga hočeš vsaj kolikor toliko pogoditi, potegniti moraš čez barvo z gumijem. Seveda, tako čudovito lep kot naraven ta svit nikdar ni. Kako sem se vselej radovala, kadar sem videla svetlikati se modri nebes v teh listih, in nič manj, kadar se je pozlatilo to listje in je bil ves potok pod njim žarko zlato. Zlato nad menoj, zlato pod nogami, živo gorko zlato, za katero me nihče ni zavidal. In zrak rožnat in duhteč — krasota, ki je ne premore kraljevi dvor s svojimi dragocenimi oblačili in nakiti, z vsemi svojimi lučmi. Nikdar me ni veselilo razkošno bogastvo. Mrzlo je, mrtvo in tako malenkostno, ako se ozreš v ono najlepšo dvorano nebeškega Kralja, — v tisočletni gozd s svojimi nebosežnimi stebri, ki se vedno odevajo v novo krasoto.

— O pajčevinah vam še nisem govorila.

Gotovo niste bili tolikokrat ob solnč-

kadar so potem ozelenele, ko je bilo drugo listje rdeče, rumeno in rjavo, takrat se je topila moja duša v blaženstvu.

Eno najljubših dreves mi je že od nekdaj lipa. Ker sem jo prav lepo prosila, mi je zaupala svojo povest. Pred časom je bila preprosto drevo, za katero se nihče ni zmenil. Potrta in žalostna prosi ljubelega Boga, naj se je usmili in jo obdari ali s cvetjem in vonjem, ali s košatim zelenjem in skrivnostnim šepetom, s ptički in čebelicami. Gospod Bog ji reče: »Ker si prosila ponižno, naj ti bo dano cvetje in vonj in listje, kot ga nima nobeno drevo. Tajni šepet naj privabi v tvoje vejevje ptice in čebele, v tvoj hlad človeka.«

Ponoči so prihiteli božji angelci. Raztezavali in raztezavali so neznatne listke, frfotali so s krilci semintja, prav kakor drobne ptice, kadar si spletajo gnezdo. In ko je bil vsak list trikrat večji kot sprva, so odleteli. Vrnili so se kmalu vsak z lončkom ob drobnem telesu. Čopiče jim je nadomestovalo ptičje perje. Posa-

Slavnost v Varšavi [povodom proklamacije samostojnosti Poljske.

žiga ljubav — a ime zamolči. Kadar vidim sprevodnika z nataktno svetilko laziti od voza do voza, se spomnim vselej vas, zlate kresnice.

Tudi tu v Romuniji imam lepe gozde — a bukovega ne. Tu žive medvedi, orli, divji petelini in divje koze, celó risi. Tu je drug svet, tudi lep...

Pa saj sem se namenila govoriti vam o svojem imenu. Tam pri reki Renu mu je dom. Narekoval pa ga mi je potok Wied. Že moje rodbinsko ime: Wied, v staronemščini Witt = lesovje, gozd, mi govori, da sem otrok šumečega gozda.

Zasmehovali so me nekoč, ker sem zapisala, da se bukovi listi v maju tako svetijo, da se zrcali v njih sinje nebo,

nem vzhodu v gozdu, kot jaz. Tedaj še niste videli onih najlepših biserov, nanižanih na najtanjše svilene niti. Vsaka rosna kapljica odseva v vseh mavričnih barvah — čarobneje kot najdražecnejši biser v kraljevi plesni dvorani.

Bele šmarnice so mi nadomeščale bisere. Kako me je opajal njih vonj. Zlato solnce, ki se je v rdečkasti luči svetlikalo med bukovim listjem — to mi je ustvarjalo rubine. Smaragodov sem tako imela poln gozd. In ti moji dragulji so mi bili ljubši kot vsi drugi, ki tvorijo samo mrtev, mrzel zaklad. Cvetice so mi ljubše, mnogo ljubše!

Kadar so otemnele rdeče bukve v tugi in bolesti za odhajajočo pomladjo,

mezne liste so na spodnji strani čez in čez posrebrili, da se je pod drevesom svetlikalo jasno in prijazno. Kako lepo je bilo to! Zgoraj sočno zelenje, spodaj čisto srebro in ob vsakem dihu lahen šepet, kakor pesem čistih zvončkov. Angelska barva je trajna in trpežna; kljubuje viharju in vsem nezgodam. Prišli so drugi angelci. Poljubovali so veje in vejice, da so vzklile v sladkem vonju. Sosednja drevesa so se začela spogledavati in zvedavo popraševati, odkod to čudo. Tako ne dišita ne jagoda, ne timijan.

Ptički so prišli v gostih gručah in peli so, peli, da je odmeval ves gozd same pesmi. Sladek vonj je privabil čebele, ki so s čudom srkale med, slajši kot kdaj.

In ko so po doleh zapeli zvonovi — ubrali so se s pesmijo v gozdu in donelo je, šumelo in pelo in vriskalo, da je radosti poskakovala celo lahkonoža večerica.
(Konec prih.)

V božični dobi.

M. L.

Temna noč je objela zemljo in zvezdice na vzbočenem nebu so se zaiskrile v mavričnih barvah, in kot bel pas na črnem plašču se je zasvetila daljna daljna rimska cesta...

V baraki, daleč od svoje domovine, je sedela mati, žuljava roka ji je zakrivala oči in na čelu ji je bila zapisana vsa bol. Bog ve, kje so tavale njene misli, zapuščene in polne bridkosti, Bog ve, kje je bila meja njene hrepenenja, ki je drvelo v divji sili in se zaganjalo proti nebu?

Kraj nje je sedel Francek in se oziral, obžarjen od medle luči, po baraki.

»Mati,« je šepnil tiho in jo prijel za roke, »kam pa bomo šli tukaj k polnočnici!«

Mati ga je pogledala, in v njenem pogledu je bila ljubezen, okoli usten pa ji je šinil smeh, porojen iz same bridkosti.

»Ah, Francek, letos bomo molili doma.«

Majhna usteca so se nekoliko vzboknila v tihi nejevoljnosti in pogled je obstal na medli luči, ki je metala svoje blede žarke po baraki. Žalostno je bilo materino srce in tolažba, ki so jo izgovorile njene ustnice, ni bila tolažba, ampak bila je čista ljubezen.

»Pa ne bomo šli nič obiskat Jezusčka kot druga leta?« Francek je govoril tiho in glasek se mu je tresel; materino srce pa je bilo veselo ob takih besedah in tako radosti polno, da je prišla Francka in ga poljubila.

nilo njegovo srce, se je zlilo v eno samo željo, kipečo proti nebu v tihi molitvi.

Pozno v noči je še Francek molil, ustnice so trepetale v strahu in zdaj pa zdaj se je ozrl na medlo luč, ki je brlela na

Fran Krische, vojni kurat, prej kaplan pri Sv. Jakobu v Ljubljani, umrl v Pulju dne 28. septembra 1917.

lovile v velikem loku; tudi medli žarki so začeli plesati, naenkrat jih je bilo čimdalje več in vsa luč se je pomešala med dolge črne sence. Vse se je vrtelo v krogu in plesalo, plesalo. Potem pa je prišel mrak in s tihim korakom je stopila za njim noč...

Počasi so se prižgale zvezdice na nebu in rimska cesta se je vila preko sinjega neba, po njej pa so hodili angeli in peli in za njimi je prihajala zarja... Tam daleč, kjer se hribi dotikajo neba, pa so stopili angeli na zemljo in njih petje je odmevalo od gor do gor. Francek je stal in gledal, čul je petje in videl je, kako so prihajali angeli vedno bliže in bliže, in noč je bežala pred njimi. Sklonil je glavico in se pokrižal in še je videl na zemlji zadnjo senco, ki je planila mimo njega in se zgubila v večnosti. Ko je pogledal okoli sebe, je videl samo svetlobo in angeli so stali okoli njega. Potem pa je šel z njimi daleč daleč, in zdelo se mu je hipoma, da pozna ta gozd, te ceste, da je že hodil po teh stezah. In ko je stal na vrhu hriba, je vzkliknil presenečen:

»Naš dom, mati, naš dom!«

Spomnil se je, ko je bežal iz rodne vasi, da je ostalo le okajeno zidovje in štrlelo proti nebu, namočeno s potoki solza in posejano s tisoči in milijoni spominov. Ali sedaj je videl lepo hišo, bila je ravno taka kot preje, ali vse lepša, vse svetlejša. In njegov pogled se je ozrl naokoli, potem pa je stopil s hriba in hitel v vas; z njim so hiteli angeli in ga spremljali.

Ko je stopil pred hišo, se mu je zazdelo, da pripoveduje vsak kamen, vsaka ped zemlje pravljice, tiste čudne pravljice, ki so vstajale tolikokrat v njegovem srcu s spomini. Hitel je v hišo, in ko je videl, da je vse tako, kot je bilo nekoč, vse tako praznično in tiho,

ni mogel vsega pregledati in vsega veselja deliti sam s seboj, stekel je na prag in vpil od radosti omamljen:

»Mati, naš dom, naš dom, mati!«

Ali mati ni čula, zakaj bila je daleč in vendar tako blizu. Ko je stopil v sobo, je obstrmel in veselo čuvstvo ga je spreletelo. V kotu so stale velike jaslice, spomnil se je, ravno tiste jaslice so bile, ki jih je pred letom postavila mati. Okoli pa so stali angeli in peli tiho, tiho in odsevalo je od sten.

Francek je stopil bliže in videl, kako so hiteli pastirci pozdravljat božje Dete, in tudi sam je sklenil ročici in molil...

Božje Dete je gledalo in čutilo, kako mu trepetale telesce v brezmejnem veselju, ali naenkrat je videl, da je vstalo božje Dete in stopilo proti njemu. Bilo je vedno večje in v svitu, ki se je širil okoli, je vse obledelo

in se zgubilo kot v megli. Francek je s strahom zrl božje Dete in njegove ustnice so vztrepetale tiho, skoro neslišno:

»Mati, Jezusček... mati!«

Jezusček pa je prihajal vedno bliže in bliže in tedaj je Francek sklonil glavico in njegovo srce je vztrepetalo: »Oče naš...«

Naši iskalci italijanskih min v Jadranskem morju.

»Francek, le pridno moli, pa te bo Jezusček prišel obiskat...«

Francek je bil vesel, njegove drobne ročice so se oklenile materinega vratu in poljubil je mater in vse, kar je pogledal, se mu je zdelo, da mu vrača ljubezen. Čutil je, kako mu je vzplala kri, in veselje, ki je pol-

steni. Ali trepalnice so postajale kmalu težje, vedno težje, in Francu se je zdelo, da leži na njih sam svinec. Čutil je, kako so ga zapikle oči, če se je ozrl tja proti luči na zid, kjer so se lovile in plesale dolge črne sence. Zatisnil je oči, ali pred seboj je videl še vedno tiste dolge sence, plesale so in se

Po svetu.

Novo leto.

Že četrto novo leto v vojni in še vedno nič gotovega, kdaj bo konec. — Prav iz železa bi moral človek imeti ustvarjene živce, ako bi mu jih grozota vojne nič ne prerahljala. — Po vseh državah so ljudje naveličani vojne, vendar oni, ki imajo oblast v rokah in odgovornost, ne vedo prav, kako bi začeli s pripravi za mir.

Najbolj pogumni v tem oziru so Rusi. Tam so enostavno ljudje rekli: Mi se nečemo več vojskovati. Mi smo za mir. Vsak naj ohrani svoje, vsak naj trpi vojne troške, zanaprej pa naj razni narodi in države v miru živijo med seboj. Na to stališče so se vsaj deloma postavili tudi Avstrija in njeni vojni zavezniki, ki se sedaj v Brest-Litovskem dogovarjajo za mir. Gotovo je tudi, da tega dejstva ne bodo mogli prezreti naši drugi sovražniki, katere so tudi Rusi povabili, naj se prično pogajati za mir.

Mi iskreno želimo, da bi se nam posrečilo vsaj z Rusi skleniti mir, ker to bi bil velik korak do splošnega miru. Vendar pa nam to upanje greni misel, da bo težko prišlo do miru, dokler bo vsaka država le na to gledala, kolikor mogoče veliko gmotnega dobička zajeti iz te vojne. Vsaka država samo računa, kako bo stala po vojni. Seveda je to do gotove meje opravičeno, vendar eno je gotovo, ako ne bo namesto surove sile stopila na prvo mesto pravica, kakor to vedno podarja papež Benedikt XV., dotlej bo težko govoriti o stalnem miru.

Sedanja vojna nas uči, da brez spolanjanja božjih zapovedi človeški rod ne more v miru in sreči živeti. Zato pa treba, da nas vojna očisti, da se zopet bolj oprimumo evangelija, in da po Kristusovih naukih uravnavamo vse zasebno in javno življenje.

klical kralj David, ko so tudi njega stiskali sovražniki v vojnah.

Poleg molitve treba krščanskega življenja, ker si moramo z dobrimi deli služiti blagoslov božji.

Glavno pa je, da krščanska načela zavladajo tudi v vsem javnem življenju. Sedanja vojna kaže, da sama gmotna skrb brez ozira na potrebe človekove duše narodov ne dela srečnih.

Človek in človeštvo se mora zavestati, da je Bog naš gospodar, da mora biti njegova zapoved vodilo našega zasebnega in javnega življenja.

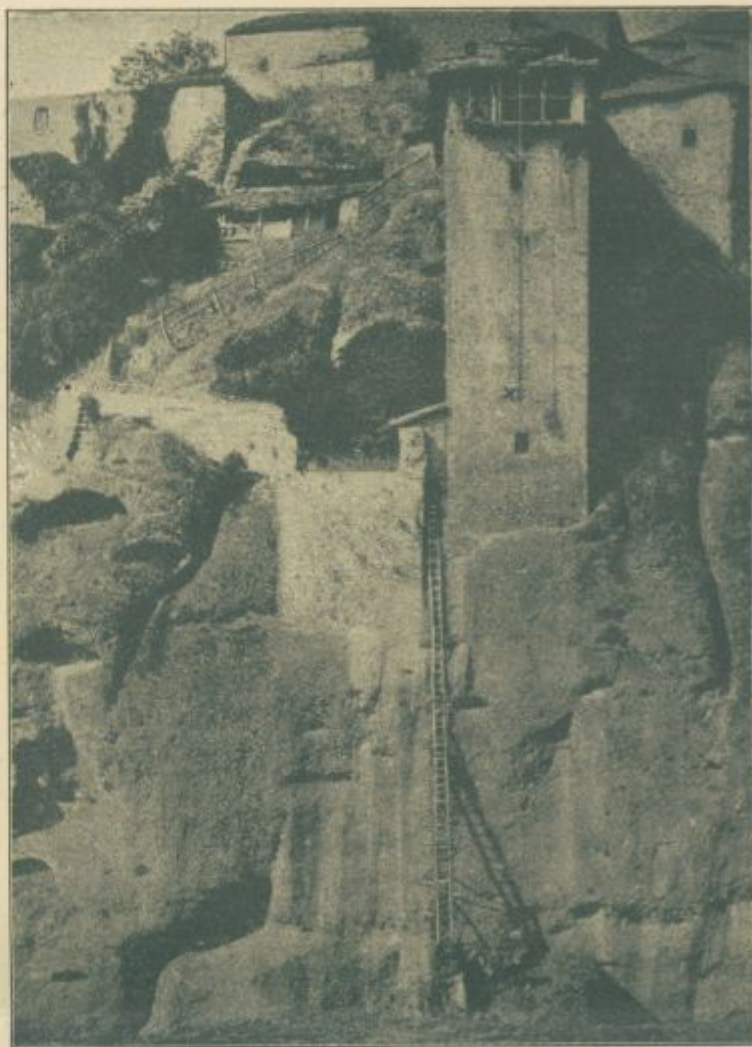
Ali bi bil mogoč pri državah tak pohlep po premoči, ali bi bilo mogoče toliko krivic na imetja in dobrem imenu bližnjega, ako bi kaj veljave imele božje zapovedi?

Vojni oderuhi ne vedo kam s pridobljenimi milijoni, in ubogi ne vedo kam s svojim čezmernim siromaštvom.

Zato nazaj k živemu krščanstvu, k Bogu pravice in ljubezni.

Močan branik je Gospod vsem, ki se ga boje, in zveza ž Njim se bo očitno kazala. Novo leto naj bo ljudem res tudi v življenju novo leto!

čas Lahi prav resno uprli našemu prodiranju. Nad Asiagom so se francoske čete, ki so prišle Lahom na pomoč, polastile močne utrdbe, ki so jo naši nedavno Lahom vzeli. — Pri Piave so se morale nem-

Dohod po lestvah in vrveh do nekega težko dostopnega samostana, kjer so se skrivale bivšemu grškemu kralju Konstantinu zveste čete, ki jih je zasledoval francoski general Sarraill s svojimi kolonijalnimi četami.

ške čete umakniti pred laškim bobnečim ognjem na vzhodni breg reke. — Vse kaže, da bo spomladi vojna s posebno divjo silo butila na dan ravno na Beneškem, kamor sovražniki-zavezniki od vseh strani pošiljajo pomoč. Ako se našim posreči napraviti mir z Rusi, potem bo veliko čet na vzhodu prostih, ki se bodo lahko na tem bojišču porabile. — Morda pa ljudi vendarle poprej sreča pamet, da prenehajo z vojno, ki vedno bolj ogroža vso Evropo in jo vsepovsod spreminja v razvaline.

Razno.

Zanimivi poskusi. Londonski profesor William Thager je naredil pred par leti zanimiv poskus s tekočim zrakom, pri katerem je bilo navzočih več londonskih veljakov. Dokazal je, da more ustaviti tekoči zrak ali gotova stopinja mraza življenje v živi stvari, ne da bi je umoril. Vzel je za poskus nekaj podgan in golazni, del jih je v steklene posode in je spustil nanje na 100 stopinj pod ničlo ohlajen tekoči zrak. Thager si je omislil posebne rokavice, da je prijemal mrzle cevi. Zaprte živalce so postale kakor mrtve in so se strdile. Thager jih je imel zaprte, mesec dni niso dobile ne zraka, ne hrane. Živali se niso genile ves čas in niso izdihavale ogljenčeve kisline. Thager jih je prinesel v tople kraj, kjer so se oživile,

Prihod grškega kralja Konstantina in njegove rodbine v Curihu.

Predvsem treba obnoviti duha molitve in zaupanja do Boga. »K Tebi, o Gospod, dvigam svoje srce. Na-Te zaupam, o Bog! Daj, da ne bom osramočen.« Tako je

Vojna.

Vojna večidel počiva vsled ostre zime, ki je po Evropi nastopila. Največ šuma je še na Beneškem. Tam so se zadnji

ko jih je trl rahloma. Nato je poizkusil s piščetom, ki je ravno prekljuvalo svojo lupino. Čez mesec dni je oživel pišče. Poizkusil je z odsekanimi repi podgan, pustil jih je zmrzniti in ko so stali mesec dni v mrazu,

kom in topovom. To mora biti mnogo večji in silnejši narod!»

Nekoč je prišla v London študijska komisija kitajskih mandarinov in policijskih uradnikov, da prouče londonske razmere.

Pot pod ramo. Izperi večkrat na dan z mrzlo vodo, posuši in namoči s sledečo tekočino: 5 g beta-naftol, 50 g kolonjske vode in 170 g rdečega vina. — Dobro je tudi izpiranje s hrastovim čajem.

Nemška jezdarska šola z velblodi v severni Afriki.

jih je odtajal in prišel živalim nazaj. Repi so se prijeli. Tedaj so upali zdravniki, da bo imel ta poizkus in to dejstvo mnogo vpliva pri celjenju ran.

Nepričakovan odgovor. Pred nekaj leti je prišel neki afriški glavar v London. Poslali so ga k vojaškim paradam, da bo pozneje pravil doma o moči in veličini Angležev. Afričan je gledal parado in molče poslušal naštevanja polkov in topov. Ko so mislili generali, da bo izbruhnil v občudovanje, je rekel Afričan: »Kak narod so vendar Buri, ki so se upali upreti tolikim pol-

Londonski poročevalci listov so obsuli Kitajce z vprašanji, kaj jim najbolj ugaja v Londonu, kaj se jim zdi najbolj imenitno, kaj jim imponuje in druga taka vprašanja, na katera dobiva domoljubni Londončan rad laskav odgovor. Kitajci pa so hladno odgovarjali pri vsaki napravi, da imajo to pri njih ravnotako kakor v Evropi, samo da je pri njih to in ono mnogo bolje urejeno in so imeli že pred sto leti in mnogo prej nego Evropa. Kitajsko narodno samoljubje pa je odnehalo, ko so prišli na pogovor o londonskem uličnem prometu. Tu je izjavil mandarin: »Najbolj mi imponuje pri vas to, ko dvigne konstabler v Ficcadilly cirkusu roko in se ustavi na tisoče voz, — dokler ne izpusti roke in gre reka vozov naprej.«

Premogov prah vržejo še marsikje v smeti in vendar daje tak prah hudo vročino, če ga vtakneš v peč zavitega v popir ali če ga dobro premočiš in naložiš. Nezaviti ali suh prah pade naravnost skozi mrežo, moker se sprime kakor žlindra, samo da mora biti pod njim žrjavica, sicer je »der lieben Müh umsonst«. Zdaj bi trebalo človeka, ki bi napravil iz pepela dobro gorivo.

Zmes.

Modrost. Profesor Črv tiči vedno tudi pozno v noč v študijski sobi sklonjen pri knjigah, kar seveda mladi soprogi ni po volji, češ, da se premalo briga za njo. Nekoč mu reče v knjižnici: »Dragi moj, bilo bi res lepo, če bi bila jaz knjiga.« — »Zakaj?« vpraša profesor Črv. — »I, potem bi bila midva vsaj dolgo skupaj,« dé soproga. Profesor Črv: »Hm, — slednjič bi bil jaz zadovoljen, da bi bila moja žena knjiga, biti pa bi morala k večjem pratika.« — Soproga: »Zakaj pa ravno pratika?« — Profesor Črv: »Ker ta izide vsako leto nova.«

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna v Ljubljani
Odgovorni urednik Josip Klovár.

A.: »O — žore, kaj pa je tebe danes omotilo, da si nadel cilinder?«
B.: »Veš, odkritosrčno povedano, vso pošteno robo sem že ponosil!«

Sonet.

Večer. In mir na gorsko plan se zgrinja.
Po poti spe nekdo počasnega koraka;
njegov obraz je mračen — ali plaka?
Ob znamenju zastane mu stopinja.

Miru Kraljice notri je svetinja,
v naročju ji počiva rajsko Dete.
Kot molil potnik bi molitve svete,
strmi... Mordá se težkih dni spominja?

»Oj duša moja, kam si hrepenela?!
Prehitro so vgasnili tvoji vzori,
prezgodaj boje težke si pričela.

Zatekam k Tebi se, miru Kraljica.
Imaš pokoja zame? Odgovori!
In daj mi novih sil, ti Pomočnica!

Ledinski.

Framydol je sredstvo, ki pomaga rast las tako, da radeži, svetli in osi-
vijo lasje ter brada dobijo trajno temno barvo. — 1 steklenica s poštnino K 2.70.

Rydyol je rožna vo-
da, ki naredi blede lica nežno rde-
ča. Učinkuje šudovito. — 1 steklenica
s poštn. K 2.45 (povzetje 55 vin. ved.)

Naroca se pri:
IVAN GROLICH, drogerija pri angelu, BRNO
št. 365, Moravsko.

